INTELIGENŢA ARTIFICIALĂ RAPORTATĂ LA PROCEDURI NECONTENCIOASE ADMINISTRATIVE CU PRIVIRE LA ADMINISTRAREA DATELOR

Dan CHERDEVARĂ

CZU: 351:004.8 cherdevaradan@gmail.com

This thesis explores the impact of artificial intelligence on non-contentious administrative procedures, focusing on efficient state registry management. It examines the existing technologies, evaluates their applicability and efficiency in public administration, and provides recommendations for implementing AI in Moldova. The research highlights AI's potential to enhance data accuracy, reduce operational costs, and improve public service transparency and accessibility.

Integrarea inteligenței artificiale în administrația publică reprezintă o oportunitate de a transforma eficiența și calitatea serviciilor guvernamentale. Capacitatea inteligenței artificiale de a procesa rapid volume mari de date și de a efectua sarcini complexe oferă oportunități semnificative pentru îmbunătățirea gestionării registrelor de stat și reducerea timpului de răspuns la cererile cetățenilor.

Inteligența artificială a început să transforme fundamental sectorul public, redefinind eficiența și calitatea serviciilor guvernamentale. Capacitatea inteligenței artificiale de a procesa rapid și precis volume mari de date și de a efectua sarcini complexe oferă oportunități semnificative pentru îmbunătățirea administrației publice. Această lucrare explorează impactul inteligenței artificiale asupra gestionării registrelor de stat și provocările etice pe care le prezintă.

Inteligența artificială utilizează algoritmi și modele pentru a simula raționamentul uman, automatizând procesele decizionale. În administrația publică, inteligența artificială poate îmbunătăți eficiența și reduce erorile umane, oferind soluții rapide și precise pentru diverse activități administrative. Definiția inteligenței artificiale, conform Regulamentului (UE) nr. 2021/0106, IA este un „*software dezvoltat pentru a genera conținuturi, previziuni, recomandări sau decizii care influențează mediile cu care interacționează*" [1].

Inteligența artificială este utilizată pentru automatizarea gestionării documentelor, prelucrarea cererilor cetățenilor și monitorizarea datelor de mare volum. De exemplu, asistenții virtuali și sistemele de analiză predictivă optimizează alocarea resurselor și răspund mai rapid nevoilor cetățenilor. În Singapore, sistemul „Ask Jamie" oferă răspunsuri automate la întrebările cetățenilor legate de serviciile guvernamentale, folosind inteligența artificială pentru a înțelege și procesa limbajul natural.

Procedurile necontencioase administrative, cum ar fi înregistrarea nașterilor și deceselor sau emiterea licențelor și autorizațiilor, pot beneficia enorm de pe urma

automatizării prin inteligența artificială. Sistemele de IA pot colecta și valida datele instantaneu, reducând timpul de așteptare și minimizând erorile umane. De exemplu, platforma MCloud din Republica Moldova facilitează serviciile electronice și asigură securitatea și disponibilitatea datelor [3].

Implementarea inteligenței artificiale în administrația publică vine cu provocări specifice, inclusiv probleme de confidențialitate a datelor și rezistența la schimbare din partea angajaților. Este crucial ca statul să abordeze aceste provocări prin politici clare, formare adecvată a personalului și sisteme de securitate robuste pentru a proteja datele cetățenilor.

În Republica Moldova, sistemele MConnect și MLog ilustrează cum inteligența artificială poate îmbunătăți semnificativ procesele administrative, oferind soluții de stocare integrată și securizată a datelor, garantând o interoperabilitate eficientă și securitatea informațiilor. Legea nr.142 din 19.07.2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate subliniază importanța integrării inteligenței artificiale în procesele guvernamentale pentru a spori calitatea și securitatea serviciilor publice [2].

Adoptarea Strategiei de Transformare Digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030 demonstrează angajamentul țării de a avansa în digitalizarea națională, aliniindu-se la standardele Uniunii Europene și promovând o abordare centrată pe om. Această strategie include obiective precum dezvoltarea unei societăți digitale complete și crearea unui stat digital eficient [4].

Inițiativele internaționale pentru reglementarea inteligenței artificiale includ strategii dezvoltate de ONU și alte organizații globale. Acestea vizează promovarea utilizării etice a inteligenței artificiale și minimizarea riscurilor asociate. De exemplu, ONU a lansat o Strategie privind Tehnologiile Emergente, iar Uniunea Internațională pentru Telecomunicații (UIT) oferă o platformă pentru dezvoltarea competențelor în domeniul inteligenței artificiale.

Studiile de caz internaționale demonstrează succesul implementării inteligenței artificiale în diverse domenii administrative. Exemple notabile includ e-Residency în Estonia și sistemele de gestionare a identităților digitale în Suedia. În Estonia, programul e-Residency permite non-rezidenților accesul la servicii de afaceri estoniene folosind tehnologii informaționale pentru a simplifica procesele legale și financiare.

Inteligența artificială oferă avantaje semnificative, cum ar fi reducerea costurilor operaționale, îmbunătățirea acurateței datelor și creșterea transparenței. Perspectivele includ adoptarea pe scară largă a inteligenței artificiale în administrația publică pentru a îmbunătăți eficiența și accesibilitatea serviciilor. De exemplu, analiza predictivă poate ajuta la anticiparea nevoilor de servicii publice, optimizând alocarea resurselor și intervențiile în timp util.

Implementarea inteligenței artificiale întâmpină diverse bariere, inclusiv rezistența la schimbare și problemele de securitate a datelor. Este esențială abordarea acestor provocări prin politici clare, formare adecvată a personalului și sisteme de securitate pentru a proteja datele cetățenilor. De exemplu, problemele de confidențialitate și se-

curitate a datelor necesită protocoale de securitate complexe pentru a proteja datele împotriva accesului neautorizat sau a atacurilor cibernetice.

Integrarea inteligenței artificiale în gestionarea registrelor de stat necesită etape legislative și tehnice bine definite. Aceasta include adoptarea unui cadru legal adaptat și asigurarea unui echilibru între inovație și protecția drepturilor individuale. De exemplu, adoptarea unui cadru legislativ care să permită utilizarea inteligenței artificiale în procesarea automatizată a cererilor și utilizarea analizei predictive pentru a anticipa nevoile cetățenilor.

Pentru a implementa tehnologia inteligenței artificiale în sectorul public într-o măsură eficientă, în teză au fost formulate un șir de recomandări, care includ dezvoltarea de politici și strategii pentru integrarea inteligenței artificiale, promovarea programelor de educație și formare pentru funcționarii publici, și susținerea colaborării între guvern, sectorul privat și instituțiile academice.

În concluzie, integrarea inteligenței artificiale în administrația publică a Republicii Moldova are potențialul de a revoluționa modul în care sunt gestionate datele și serviciile publice, oferind beneficii semnificative în termeni de eficiență, acuratețe și accesibilitate. Cu toate acestea, succesul acestei transformări depinde de adoptarea responsabilă și etică a tehnologiilor, protejarea datelor personale și asigurarea transparenței în procesele administrative. Pe măsură ce tehnologiile de IA continuă să evolueze, este esențial ca legislația să fie revizuită și adaptată pentru a maximiza beneficiile acestora pentru societate.

Referințe:

1. Regulament (UE) nr.2021/0106 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme armonizate privind Inteligența Artificială (Legea privind Inteligența Artificială) și de modificare a anumitor acte legislative ale uniunii;
2. Legea nr.142 din 19.07.2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate // În Monitorul Oficial nr.295-308 din 10.08.2018;
3. Hotărârea Guvernului nr.128 din 20.02.2014 privind platforma tehnologică guvernamentală comună (MCloud) // În Monitorul Oficial nr.47-48 din 25.02.2014;
4. Strategia de Transformare Digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030, aprobată la 06.09.2023 de către Guvern.

Conducător științific
***Elena BELEI**, dr. în drept, conf. univ.*